mini przewodnik

free

+współrzędne gps

pn

po!skaniezwykla

masa miejsc godnych uwagi

Trasa wycieczki: Zamki, pałace, dwory zachodniej małopolski

czas trwania: 1 dzień, typ: samochodowa, liczba miejsc: 9, stopień trudności: średnia

wydrukuj i zabierz na wycieczkę!

Opis wycieczki

Wycieczka z Krakowa trasą 44 - robiąc pętle lokalnymi drofami zwiedzamy zamki, dwory i pałace wraz z ryneczkami i kościółkamiw w poszczególnych miejscowościach. Zaczynamy od pałacu w stylu orientalnym w Paszkówce. Kolejnym etapem jest zamek wz XVI w Spytkowicach. XVIII wieczny dwór. Perła małopolski bez blasku, czyli Zator zamek i rynek w pobliżu park dinozaurów i Energylandia. Późnobarokowy pałac w Polacne Wielkiej. Oświęciński zamek, torchę w cieniu niesławnej historii miasta... Znowu orientalne motywy w pałacu w osieku. A w Bulowicach pałac w stylu angielskiego neogotyku zbudowany dla rodziny Larischów. W Beskidize Makowskim dwór w Stryszowie. Oczywiście można zwiedzać w dowolnej kolejności, korzytsając z uroków Doliny Karpia.
W przypadku niedosytu można zwiedzić Wadowice, Kalwarię Zebrzydowską. Stamtąd wracając do Krakowa przez Myślenice zjeść tamtejsze lody lub zatrzymać się nad Rabą, by schłodzić się w jej wodach. Jeśli nie będzie to weekend, to z Myślenic dwupasmową Zakopianką powraca się sprawnie do Krakowa.

Program wycieczki

miniprzewodnik

Paszkówka
Pałac Wężyków (2 poł. XIX w.)
Pałac Wężyków, neogotycko-mauretański, z elementami gotyku angielskiego (2 poł. XIX w., przekształcony w XX w.).

49°56'26"N 19°41'08"E | na mapie:A

Spytkowice
Zamek gotycko-renesansowy Wawrzyńca Myszkowskiego
Zamek gotycko-renesansowy: pierwotny 1 poł. XVI w., zbudowany dla Wawrzyńca Myszkowskiego. Najstarsze fragmenty: mur z gotyckiej cegły zendrówki w skrzydle frontowym, detale architektoniczne). 1630 przebudowany na barokowy. Trzyskrzydłowy, z narożnymi wieżami.

50°00'09"N 19°30'55"E | na mapie:B

Brzeźnica
Barokowy dwór (XVIII w.)
Barokowy dwór (XVIII w.), nakryty dachem łamanym.

49°57'48"N 19°38'20"E | na mapie:C

Zator
Zamek, pierwotnie gotycki (1455), przebudowany (1836) na neogotycki

Zamek książęcy w Zatorze zbudowano po 1445 r., kiedy w wyniku podziału księstwa oświęcimskiego powstało nowe księstwo zatorskie. Na niewielkim wzniesieniu wymurowano z cegły dwupiętrową budowlę o solidnych fundamentach. Na pierwszym piętrze powstały cztery duże izby i trzy komnaty z frontu oraz kilka „świetlnych„ komnat z boku, a na drugim wielka izba i cztery mniejsze pokoje. Parter zajęła kuchnia i komory. Dziedziniec na środku, którego była studnia, otoczono zabudowaniami stajennymi.

Z zamku obronnego do chwili obecnej praktycznie nic nie pozostało, ponieważ został przebudowany. Ostateczny kształt nadała mu przebudowa z 1836 roku zlecona przez ówczesnego właściciela - Aleksandra Potockiego. Wnętrza zdobione przez Włochów Franciszka Marię Lanciego oraz Parysa Filippiego zmieniły całkowicie charakter budowli na rezydencję w stylu romantycznego neogotyku. Zachowane malowidła na ścianach i sufitach przedstawiają rzadki przykład stylu pompejańskiego.

Utworzony dookoła zamku park i ogród ciągnący się tarasami do brzegu Skawy jest obecnie mocno zaniedbany. Również zamek niszczeje i popada w ruinę, ponieważ nikt nie prowadzi żadnych prac mających na celu zabezpieczenie zabytku, gdyż toczy się postępowanie majątkowe w imieniu rodziny Potockich o odzyskanie posiadłości.

49°59'46"N 19°26'23"E | na mapie:D

Polanka Wielka
Późnobarokowy pałac (1769)

Zespół pałacowy w Polance Wielkiej w najstarszej swojej części datowany jest na lata 1600-1630, kiedy to miejscowość była we władaniu ostatniego w z rodu

Myszkowskich, Aleksandra. Wszystko wskazuje, że on zainicjował budowę środkowej części pałacu, która pierwotnie przybrała postać piętrowej willi. Kolejny właściciel, Aleksander Gratus Tarnowski nie przywiązując większej wagi do pałacu akceptował go w takim stanie jak jest i nie dokonywał żadnych zmian, które zaistniały po przejęciu przez ród Cieńskich herbu Pomian.

Łowczy koronny Kasper Cieński, mąż córki Aleksandra Gratusa Tarnowskiego, któremu wniosła posiadłość w wianie, zakończył rozbudowę i postawił po obu stronach dziedzińca parterowe oficyny, które przetrwały w niezmienionej formie do dziś dzień. Przez kilka pokoleń Cieńskich pałac nie zmienił swojego oblicza do 1850 r. Ostatni z rodu, Apolinary postanawiając uporządkować elewację budowli zmienił układ krużganków podnosząc je do I piętra, co połączyło odrębne do tej pory elementy wolnostojące w jedno założenie pałacowe o wyglądzie klasycznym.

Kolejni właściciele, spadkobiercy, Pieńczykowscy odsprzedają posiadłość rodowi Wysockich. Nabywa go Teofil Wysocki herbu Odrowąż, który dobudowuje od strony zachodniej, ogrodowej, galerie podparte kolumnami, w tym jedna zdobiona witrażami przedstawiającymi herby rodowe. Wysoccy zajmują posiadłość do rozpoczęcia II wojny światowej, w czasie której okupant przejmując całość majątku umieszcza tu sztab Luftwaffe.

Po zakończonej wojnie zostaje rozparcelowany, pałac początkowo zajmuje szpital, potem szkoła, a następnie lokalna gminna spółdzielnia, które wyłącznie eksploatują całość nie dbając o jego stan. Nie zabezpieczona i wykorzystana do granic możliwości posiadłość popada w ruinę i w 1978 r.w niczym nie przypomina pałacu Wysockich. W 1974 r. właściwie ruiny na swoje nieszczęście, jak się później okaże, przejmuje zgodnie z obowiązującymi w tym czasie przepisami prawa Rolnicza Spółdzielnia Produkcyjna w Polance Wielkiej. Dokonuje się remontu pod nadzorem konserwatora zabytków inwestując weń olbrzymie pieniądze, co powoduje, że odżył i wrócił do swojego wyglądu.

Problemy rozpoczęły się w latach 90-tych, w dobie prywatyzacji wszystkiego co państwowe, kiedy postanowiono obiekt sprzedać. Okazało się, że w ujęciu obowiązującego wówczas prawa spółdzielnia nabyła prawa do pałacu, ale nie nabyła ich do gruntów na których stoi, co stało się istotną przeszkodą w transakcji. Na domiar złego w tym samym czasie o majątek upomnieli się spadkobiercy Wysockich, którzy rozpoczęli postępowanie mające na celu odzyskanie własności. Zaczęły się procesy, które toczą się do dziś dzień i końca nie widać, a zabytkowy opuszczony pałac stoi i ponownie niszczeje…

49°59'06"N 19°19'31"E | na mapie:E

Oświęcim
Zamek

Gotycki zamek książęcy zlokalizowany jest na wzgórzu, które w czasach pogańskich miało stanowić miejsce kultu. Należy do czołowych zabytków średniowiecznej architektury obronnej. Do dziś zachował wieżę z przełomu XIII i XIV w., będącą jedna z najwcześniejszych budowli ceglanych w Małopolsce.

Kompleks budowli pochodzących z XV-XX w. oraz konfiguracja wzgórza zamkowego stanowią dobry przykład powiązania architektury obronnej z miastem. Na przestrzeni wieków obiekt pełnił najróżniejsze funkcje, m.in. był siedzibą kasztelana, później książąt oświęcimskich, starostów królewskich, władz powiatowych i miejskich. Obecnie w jego części południowej znajdują się Zbiory Historyczno-Etnograficzne Ziemi Oświęcimskiej. W zamku gościło wiele znakomitych osobistości (np. w 1454 r. zatrzymała się tutaj w drodze do Krakowa Elżbieta Rakuszanka, przyszła żona Kazimierza Jagiellończyka, zwana później "matką królów").

50°02'23"N 19°13'09"E | na mapie:F

Osiek
Pałac z tysiąca i jednej nocy

Pierwsza wzmianka o wsi Osiek, datowana na 1278 r., znajduje się w dokumencie Bolesława Wstydliwego. Przez kolejne stulecia osada należała m.in. do Kazimierza Jagiellończyka i rodziny Porębskich. Następnie właścicielami ziem osieckich byli Braniccy, na czele z Ksawerym, zdrajcą narodowym i targowiczaninem. Za ich czasów Osiek podupadł. Okryty złą sławą majątek odkupił śląski szlachcic Karol Wacław Larisch, który wzniósł tu pierwszą rodową rezydencję. Jej obecny kształt jest efektem przebudowy, jakiej dokonał syn Wacława, Karol Józef prawdopodobnie już przed 1840 r. Wtedy w Osieku stanął jedyny w swoim rodzaju pałac mauretański, według projektu włoskiego architekta Franciszka Marii Lanciego. Modne wówczas nawiązania do stylu orientalnego często stosowano w budownictwie mieszkalnym, ale wyłącznie jako dodatek do klasycznego wyposażenia.

Projekt osieckiej posiadłości był inny - budynek całkowicie przebudowano. Lanci dodał piętro, dwie wieże kryte cebulastymi hełmami, dobudował wschodnie skrzydło i zmienił kształt okien. Wejścia do pałacu broniły dwa potężne posągi gryfów. Wnętrza zaczęły przypominać sztychy przedstawiające zamki z Baśni z tysiąca i jednej nocy. Misternymi malowidłami i mozaikami utrzymanymi w tonacji błękitno-białej pokryto każdy skrawek ścian i sufitów (z przewagą motywów geometrycznych i roślinnych). Gdzieniegdzie do dnia dzisiejszego zachowały się napisy w językach arabskich, m.in. Allah Akbar (Bóg Wszechmocny).

Atrakcją jest balowa Sala Mauretańska z pięknymi arabeskami i wejściem zamkniętym łukiem, ozdobionym motywem muszli. Baśniowy pałac był w posiadaniu Larischów do końca XIX w. W 1885 r. zaniedbaną i zadłużoną posiadłość wykupił Oskar von Rudziński i przywrócił blask budowli, której sława obiegła już cały kraj. Nowi właściciele prowadzili bogate życie kulturalne, udzielali się również w polityce. Na bale i spotkania przyjeżdżali przedstawiciele polskiej elity, m.in. Ignacy Mościcki, Józef Piłsudski i kardynał Sapieha. Inspiracji szukali tu także artyści. Zachowały się listy akwarelisty Juliusza Fałata, zaprzyjaźnionego z Rudzińskimi.

Wybuch II wojny światowej zmusił Rudzińskich do opuszczenia majątku. Po wojnie zakazano im zbliżania się do pałacu na odległość 30 km. Zdewastowaną rezydencję oddano do użytku właścicieli dopiero w 2000 r. Obecnie mieszka w niej Maciej Rudziński - ostatni z rodu, wychowany w Osieku. We wnętrzach urządził niewielkie muzeum, po którym sam oprowadza wycieczki, barwnie opowiadając historię rodu i posiadłości. A jest o czym mówić, bo trudno tę budowlę porównać do jakiejkolwiek innej w Polsce.

49°57'05"N 19°16'01"E | na mapie:G

Bulowice

Pałac w stylu neogotyku angielskiego (1882)

Pałac w stylu neogotyku angielskiego (1882), zbudowany według planów zamku Huntle Castle w Szkocji dla Larischów. Park krajobrazowy.

49°52'46"N 19°17'10"E | na mapie:H

Stryszów

Dwór

Dwór w Stryszowie leży u stóp góry Chełm w paśmie Beskidu Makowskiego i jest jednym z ciekawszych zabytków tego typu w okolicy. Wzniesiony w XVI wieku przez ówczesnego właściciela Stryszowa Adama Suskiego jako dwór obronny. Na początku wieku XVII właścicielami

został ród Wilkońskich herbu Odrowąż. Antoni Wilkowski, stolnik kamieniecki, dokonał ostatecznej przebudowy dworu nadając mu cechy barokowe.

W 1739 r.pożar, który nawiedził Stryszów zniszczył dwór częściowo i odbudowujący go Kazimierz Wilkowski herbu Odrowąż, chorąży Księstwa Zatorskiego, odtworzył budowlę zmieniając jej charakter nadając cechy rezydencji wiejskiej. Kolejno dwór zakupił Józef Franciszek Gorszczyńskiego, syndyk klasztoru Bernardynów w Kalwarii Zebrzydowskiej, który w kolejnej przebudowie zmienił wystrój wnętrz, postawił oficynę i zabudowania gospodarcze oraz urządził park w stylu angielskim.

Po jego śmierci majątkiem władał syn Julian, a następnie córka Rozalia, żona hrabiego Franciszka Łubieńskiego herbu Pomian, którzy byli jego właścicielami do II wojny światowej. W okresie okupacji okupant założył w dworze szkołę powszechną szkolącą rolników na kursach zawodowych. Po wojnie majątek podlegał parcelacji, dom z zabudowaniami gospodarczymi przekazano w użytkowanie utworzonemu PGR-owi, a park zlikwidowano. Końcem lat 50-tych nakładami państwowymi budynek wyremontowano i na mocy zarządzenia Ministra Kultury i Sztuki przekazano Muzeum na Wawelu, gdzie pełni rolę placówki muzealnej, oddział Zamku Królewskiego na Wawelu.

49°49'31"N 19°37'32"E | na mapie:I

Zdjęcia dodane przez (w kolejności): glob, joanna33, fot. WWAT, Maciej_z_Zagłębia, fot. arch. CIT w Oświęcimiu, fot. arch. UG Osiek, JBIZ, fot. K. Chojnacki

Trasa dodana przez: pawelk

Przewodnik wygenerowany w serwisie www.polskaniezwykla.pl. Wszystkie prawa zastrzeżone. Żadna część ani całość Mini przewodnika nie może być reprodukowana ani przetwarzana w sposób elektroniczny, mechaniczny, fotograficzny i inny; nie może być użyta do innej publikacji oraz przechowywana w jakiejkolwiek bazie danych bez pisemnej zgody Administratora serwisu. Copyright © 2007 Polska Niezwykła

Wygenerowano:
czwartek 08 października 2026 18:02:49